

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Västernorrlands län

Juni 2020

Ett samarbete mellan Företagarna, Swedbank och Sparbankerna

företagarna

INNEHÅLL

Om Småföretagsbarometern.....	3
Nettotal och konjunkturindikator.....	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Västernorrlands län.....	4
Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Västernorrlands län	5
Näringslivet i Västernorrlands län.....	6
Småföretagsbarometern – Västernorrlands län.....	7
Konjunkturindikator.....	7
Sysselsättning.....	9
Orderingång.....	10
Tackat nej till order.....	11
Omsättning.....	12
Lönsamhetsutvecklingen.....	13
Företagens prisförväntningar.....	13
Expansionsutsikter och hinder för expansion.....	14
Slutsatser.....	16

OM SMÅFÖRETAGSBAROMETERN

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande tolv månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a. Ja/nej
- b. Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för sysselsättning, ordergång och omsättning. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Västernorrlands län

- **Småföretagskonjunkturen** i Västernorrland har mattats av för tredje året i rad och är något svagare än riksgenomsnittet. Utfallet av tillväxttakten blev lägre än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Företagens prognoser för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska, med en förväntad konjunkturindikator kring nivån vid 2008 – 2009 års finanskris.
- **Sysselsättningstillväxten** i de västernorrländska företagen har mattats av under de senaste tolv månaderna och är svagare än riksgenomsnittet. Förväntningarna för det kommande året visar på en svagt ökad tillväxttakt i sysselsättningen. Till skillnad från riksgenomsnittet är förväntningarna på en positiv nivå.
- **Tillväxttakten för ordergången** i länets företag har ökat sedan förra årets mätning. Ordergångens tillväxttakt i länet är dock fortsatt lägre än rikssnittet. Prognosen för orderutvecklingen de kommande tolv månaderna är tydligt påverkad av coronakrisen och visar på en stark nedgång till historiskt låga nivåer.
- Efter två års avmattad **omsättningstillväxt** i Västernorrlands län har tillväxttakten ökat under året som gått. Företagen i länet förväntar sig dock en kraftigt minskad tillväxttakt under de kommande tolv månaderna.
- **Företagens lönsamhetstillväxt** har ökat under de senaste tolv månaderna och är starkare än riksgenomsnittet. På ett års sikt förväntas lönsamhetens tillväxttakt minska kraftigt bland länets företag.
- I Västernorrland anser 57 procent av företagen att de har **goda utsikter att expandera** på sikt, jämfört med riksgenomsnittets 59 procent. Nio av tio företag i länet vill växa.
- Det främsta **tillväxthindret** hos företagen i Västernorrlands län är bristen på lämplig arbetskraft. Kompetensbristens påtaglighet i länet har ökat sedan förra årets mätning. Även tuff konkurrens är ett betydande hinder för företagets tillväxt.

Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Västernorrlands län

Årets Småföretagsbarometer visar att konjunkturen hos landets småföretag med 1–49 anställda fortsätter att försvagas. Konjunkturindikatorn sjönk för tredje året i rad till 37 från 61 ifjol, den lägsta nivån sedan 2003. Det är en betydligt svagare utveckling än vad företagarna förutsåg under fjolåret, då konjunkturindikatorn förväntades stiga till 79. Den stora prognosavvikelsen beror sannolikt på att coronapandemin slog igenom med full kraft i svenskt näringsliv under mars och april. Företagens syn på konjunkturen försvagades allt snabbare under undersökningsperioden, som var veckorna 10–16. Det betyder att konjunkturindikatorn föll mer under andra perioden av undersökningen än under den första. I en delrapport vecka 13 var konjunkturindikatorn till 57, därefter har alltså uppfattningen om läget förvärrats avsevärt. Alla delar i konjunkturindikatorn (sysselsättning, ordergång och omsättning) har utvecklats svagare än prognosticerats vilket visar på en tydlig konjunkturavmattning bland landets småföretag.

Den svagaste utvecklingen har varit i de tjänsteproducerande branscherna, i synnerhet transportsektorn där konjunkturindikatorn noterades till minus 20 följt av hotell och restaurang (-13). Småföretag inom bygg- och tillverkningsindustrin men även handelsföretag klarade sig bättre jämfört med övriga delbranscher även om konjunkturindikatorn är lägre än i fjolårets undersökning.

Företagen, främst de minsta med upp till fyra anställda, är mycket pessimistiska om det närmaste året. Detta trots att regeringen har presenterat flera stödpaket riktade till företag. Den samlade konjunkturindikatorn förväntas sjunka till rekordlåga minus 20, vilket är en betydligt dystrare bild än minus 1 i delrapporten som presenterades i slutet av april (vecka 13). Det betyder att småföretagen förutser en djupare konjunkturedgång än under lågkonjunkturen i början av 1990-talet och 2008/2009. Både ordergången och omsättningen förväntas minska under det kommande året och är det som framför allt bidrar till nedgången i konjunkturindikatorn. Även företagens planer för sysselsättningen har blivit mer pessimistiska och andelen företag som tror att antalet anställda ska minska under det kommande året är nu något större än andelen företag som tror att det ska öka.

Leif Lundgren
Vd, ViFlow

Vi ser en god efterfrågan på kvalificerad processutrustning till industrin både i Sverige och övriga delar av Europa och världen. Konkurrensen är däremot stenhård från lågkostnadsländerna och vi måste ständigt utveckla oss eftersom vi har ett så höga personalkostnader.

Vi måste samtidigt hela tiden jobba för att skapa ett företag där folk vill jobba och stanna under en längre tid eftersom vi har behov av en kvalificerad och flexibel personal.

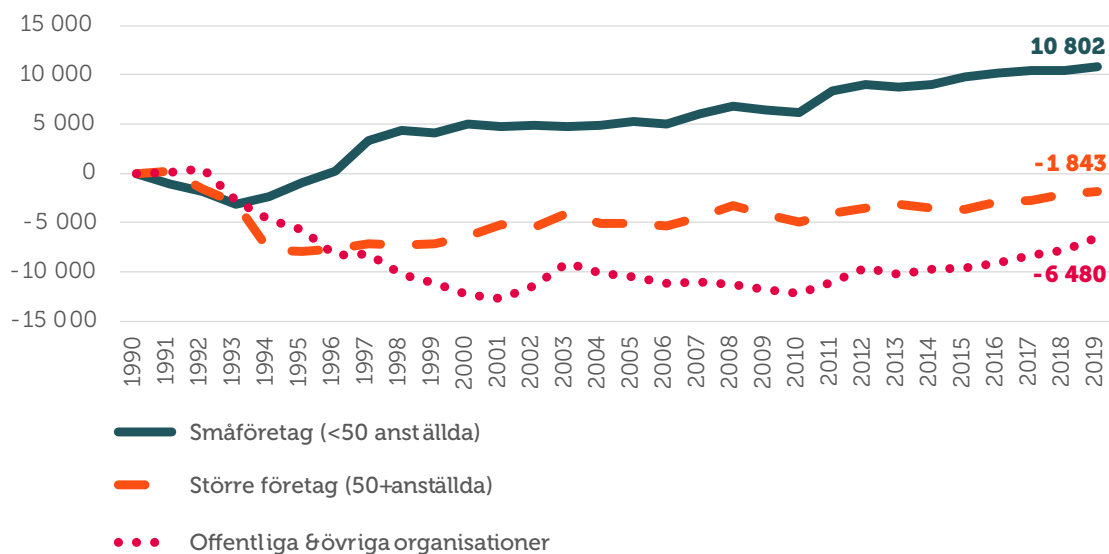
Vi skulle behöva bättre förutsättningar att förändra inriktning och sammansättning av personalstyrkan i en snabbt föränderlig värld för att undvika att vi ska behöva ge oss in i inhyrning av utländsk arbetskraft för att hålla nere kostnaderna och kunna ta svängningar i konjunkturen. Men vi ser i grunden positivt på framtiden eftersom vi jobbar mycket mot värmeväxling och energiåtervinning vilket vi tror kommer att bli mer och mer fokus på.

Näringslivet i Västernorrlands län

Basen för näringslivet i Västernorrland är tillverkningsindustrin med relaterade verksamheter. Förhållandevis många företag är verksamma i vad som traditionellt anses vara basnäringar, så som skogsindustrin, eller andra råvarubaserade näringsgrenar. Byggindustri, detaljhandel och företagstjänster, liksom logistik- och transportsektorn är viktiga för länets sysselsättning. De stora och mellanstora företagen är fortsatt viktiga både som arbetsgivare och som beställare av tjänster och varor från småföretagen i länet. De mellanstora företagen bidrar även till ökad sysselsättning och tillväxt, samtidigt som denna näringslivsstruktur blir relativt sårbar för internationella och inhemska konjunktursvängningar. Västernorrland har en god branschbredd jämfört med många andra län. En utveckling av fler branscher än de traditionellt starka behövs dock för att minska sårbarheten vid konjunktursvängningar. Bland annat behövs bättre möjligheter för mindre företag att växa och expandera. Detta förutsätter en god infrastruktur liksom ett brett samarbete mellan näringsliv, kommuner och andra organisationer. Dialogen med och inom näringslivet är viktig för att stärka näringslivets framtida förutsättningar.

Figur 1 visar att de mindre, växande företagen står för sysselsättningstillväxten i Västernorrlands län. Även antalet sysselsatta i den offentliga sektorn har vuxit under de senaste åren, dock mer marginellt.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Västernorrlands län sedan 1990 (källa: SCB (Företagsregistret) och egna beräkningar Företagarna)¹

¹ Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

SMÅFÖRETAGSBAROMETERN – VÄSTERNORRLANDS LÄN

Konjunkturindikatorn

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

I Småföretagsbarometern redovisar vi Västernorrlands läns utveckling vad gäller sysselsättning, ordergång och omsättning för att få en bild över konjunkturläget i länet. Genom att addera netttotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet.

Konjunkturindikatorn i Västernorrland har historiskt sett legat i linje med riksgenomsnittet men figur 2 visar en avvikelse från rikets utvecklingskurva år 1997 – 1998 samt att den ekonomiska krisen 2008 – 2009 slog något hårdare i länet än i riket som helhet. Från att ha nått ett netttotal på 127 år 2007, bottnade index 2009 med ett värde på -24.

2019 var det sammanvägda nettotalet för konjunkturindikatorn i länet 41, i år är det 35. Detta visar på en svagare tillväxt under året som gått och tappet är totalt sex indexenheter. Detta placerar Västernorrlands läns konjunkturindikator under rikssnittets netttotal 37. Länsfördelningen runt riksgenomsnittet visas i figur 3. Utfallet av årets konjunkturindikator blev betydligt lägre än vad länets företagare förväntade sig ifjol, då trodde företagen på en ökad tillväxttakt till ett netttotal på 88.

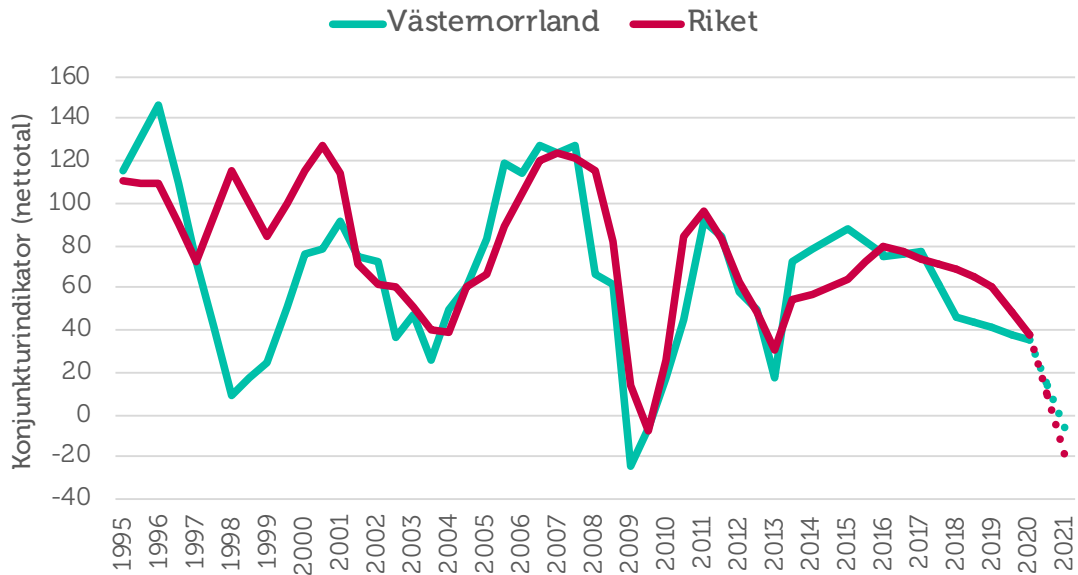
Företagens förväntningar för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska. Deras sammanvägda prognoser för sysselsättning, ordergång och omsättning visar en kraftig nedgång och konjunkturindikator hamnar på nettotalet -7. Ett sådant utfall skulle innebära en nedgång med 42 indexenheter jämfört med årets resultat. Konjunkturindikatorn skulle därmed närma sig nivåerna kring 2008 – 2009 års ekonomiska kris. Motsvarande utveckling för riksgenomsnittet är ett förväntat netttotal på -20.

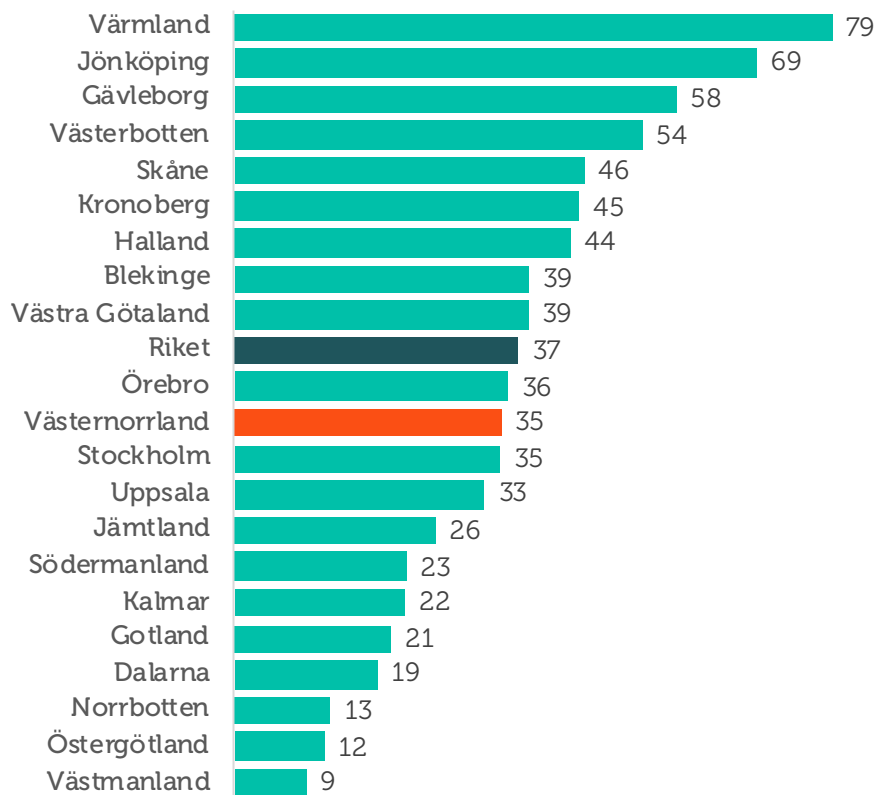
Joakim Sjöstedt
Regionchef Företagarna Västernorrland

I årets Småföretagsbarometer ser vi en fortsatt avmattad tillväxt. Företagens prognoser för de kommande tolv månaderna är även dessa fortsatt pessimistiska. Den samlade förväntade konjunkturindikatorn visar på samma låga nivå som vid finanskrisen 2009. I Västernorrland är kompetensbristen fortsatt det största tillväxthindret för våra företag. Småföretagens förutsättningar för tillväxt är viktiga för länets utveckling. Låt oss tillsammans arbeta för att ge dessa så goda förutsättningar som möjligt.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (nettotal) i Västernorrlands län och riket 1995–2020

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (nettotal) 2020

Sysselsättning

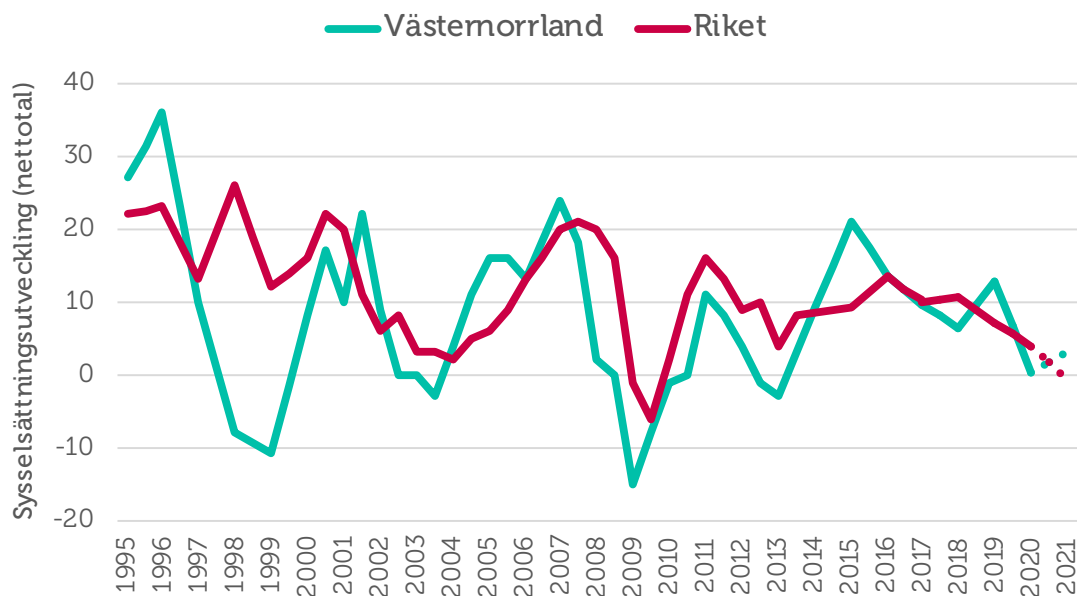
Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett nettotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Sysselsättningsutvecklingen i Västernorrlands län har haft en avmattad tillväxttakt under de senaste tolv månaderna. Totalt har 19 procent av företagen i länet ökat sin personalstyrka medan en lika stor andel har minskat antalet anställda i verksamheten. Nettotalet blir således 0, vilket är under riksgenomsnittet vars nettotal är 4.

Sysselsättningstillväxten i länet är därmed lägre jämfört med ifjol då Västernorrlands utveckling var betydligt starkare än riksgenomsnittet. Utfallet blev även en lägre tillväxttakt än vad företagen förväntade sig vid förra årets mätning, då förväntade de sig en ökad tillväxttakt till nettotalet 28.

Förväntningarna för det kommande året visar på en ökad tillväxttakt i sysselsättningen bland företagen i Västernorrland. Nettotalet förväntas hamna på 3, vilket trots allt är högre än vid tidigare ekonomiska kriser. Riksgenomsnittets förväntningar är ett nettotal på -1. Till skillnad från riksnittet är det därmed en förväntan om en tillväxt av sysselsättningen i länets företag.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Västernorrlands län och riket 1995–2020

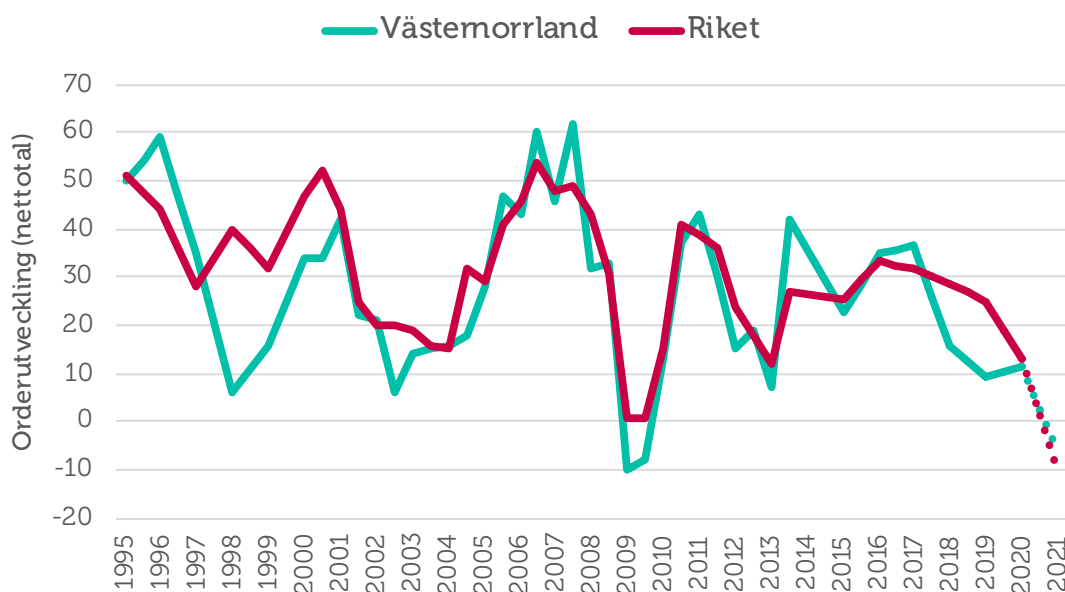
Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Orderingångens tillväxt minskade kontinuerligt mellan 2017 och 2019, men tillväxttakten har i årets mätning återhämtat sig. Totalt har 38 procent av företagen i länet haft en ökad orderingång under de senaste tolv månaderna, medan 26 procent uppger att den minskat. Det ger ett nettotal på 12 i år jämfört med 10 ifjol, vilket också är i nivå med riksnittets nettotal på 13, se figur 5. Likt föregående avsnitt gällande sysselsättningsutvecklingen blev orderutvecklingens utfall lägre än vad länets företag prognosticerade i fjolårets rapport, då det förväntade nettotalet för 2020 var 33.

Prognosen för orderutvecklingen de kommande tolv månaderna är tydligt påverkad av coronakrisen och visar på en stark nedgång. 24 procent av företagen tror att deras orderingång kommer att öka, medan 30 procent förväntar sig att den kommer minska. Detta ger ett förväntat nettotal på -6. Motsvarande nettotal för riksgenomsnittet är -11. Om prognosen stämmer innebär det att företagens orderingång hamnar på liknande nivå som kring tidigare krisår.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Västernorrlands län och riket 1995–2020

Tackat nej till order

När tiden inte räcker till, om personal saknas, eller då finansiering saknas till nödvändiga investeringar kan många företag tvingas tacka nej till order. 31 procent av företagen i länet har tackat nej till order under det senaste året. Detta är något färre än ifjol då andelen var 35 procent. Västernorrlands län placerar sig under riksgenomsnittet där 36 procent av landets företag har tackat nej till order det senaste året.

Precis som i övriga Sverige är den främsta anledningen till att företagen tackat nej till order att de redan har mer att göra än vad de hinner med. I länet anger 57 procent av företagen detta som främsta anledning, jämfört med riksgenomsnittet på 50 procent. För länet är detta en större andel än ifjol (46 procent). Kapacitetsbristen är således fortsatt påtaglig i länet.

Som tidigare år, och i likhet med riket som helhet, är även arbetskraftsbrist en betydande anledning till att företagen tackar nej till order. Som vi kommer att redogöra för längre fram i texten upplever många företag i Västernorrlands län kompetensbrist som det främsta hindret för tillväxt. Detta kan förklara varför arbetskraftsbristen i form av exempelvis kompetens- och matchningsproblematik samt att företagen redan har mer att göra än vad de hinner med anges som huvudorsaker till att de tackat nej till order.

Alternativet "annan anledning" kan exempelvis handla om att lönsamheten inte är tillräcklig i uppdraget eller att det är brist på råvara eller materiel hos företaget för att möta uppdraget.

Figur 6 Huvudorsaken till att företag har tackat nej till order under de senaste 12 månaderna

Mårten Andersson Företagschef Swedbank Sundsvall

Vi ser likt övriga landet en tydlig inbromsning av den allmänna konjunkturen sedan coronabrottet. Det är dock så här långt ingen helt homogen bild vi ser. De företag som gick bra innan kommer in i krisen med ett starkt helår 2019 och ett i många fall bra första kvartal 2020. Detta kombinerat med de statliga åtgärderna har gett många bolag en initialt god likviditetssituation. Detta är dock ett läge som beroende på den fortsatta utvecklingen snabbt kan ändras. Läget kan därför komma att vara ett helt annat i höst.

Dock glädjande att våra viktiga basnäringar i form av skog- och massaindustrin trots allt ser ut att fortsatt utvecklas i positiv riktning. Att så sker är av stor vikt även för det övriga näringslivet i länet.

Det som är positivt är den innovativa och kreativa kraft vi ser, där många företagare snabbt lyckats att ställa om och anpassat sin verksamhet till en situation som ingen kunnat ana för bara några månader sedan.

Omsättning

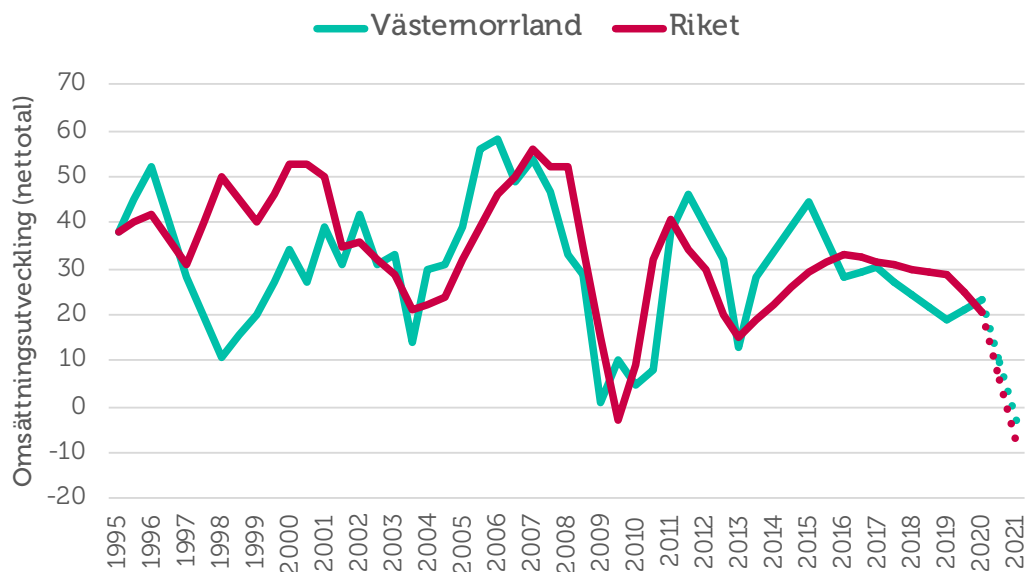
Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Omsättningstillväxten i Västernorrlands län är fortsatt positiv efter en kraftig ökning som började 2013, se figur 7. Totalt har nettotalet för omsättning ökat från 19 till 23 i årets undersökning. Nettotalet för omsättningstillväxten i Västernorrland ligger därmed strax ovanför riksgenomsnittet, vars nettotal i årets mätning är 20. I länet har omkring hälften av företagen, 51 procent, haft en ökad omsättning under de senaste tolv månaderna samtidigt som 28 procent uppger att den minskat.

I Småföretagsbarometern 2019 gav företagen i Västernorrlands län en prognos om ett nettotal på 28 för omsättningstillväxten år 2020. Trots att tillväxttakten ökat i länet blev utfallet något lägre än denna prognos.

Coronakrisen har på kort tid lett till en kraftigt minskad efterfrågan på många företags varor och tjänster. Detta avspeglas också i företagens prognoser för omsättningsutvecklingen under de kommande tolv månaderna. 27 procent av länets företag tror att omsättningen kommer öka, medan 30 procent förväntar sig att den kommer minska under det närmsta året. Detta resulterar i ett förväntat nettotal på -3 för omsättningstillväxten. Ett sådant utfall skulle innebära en historiskt låg omsättningstillväxt för länet. Prognos för rikssnittet är nettotal -8.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Västernorrlands län och riket 1995–2020

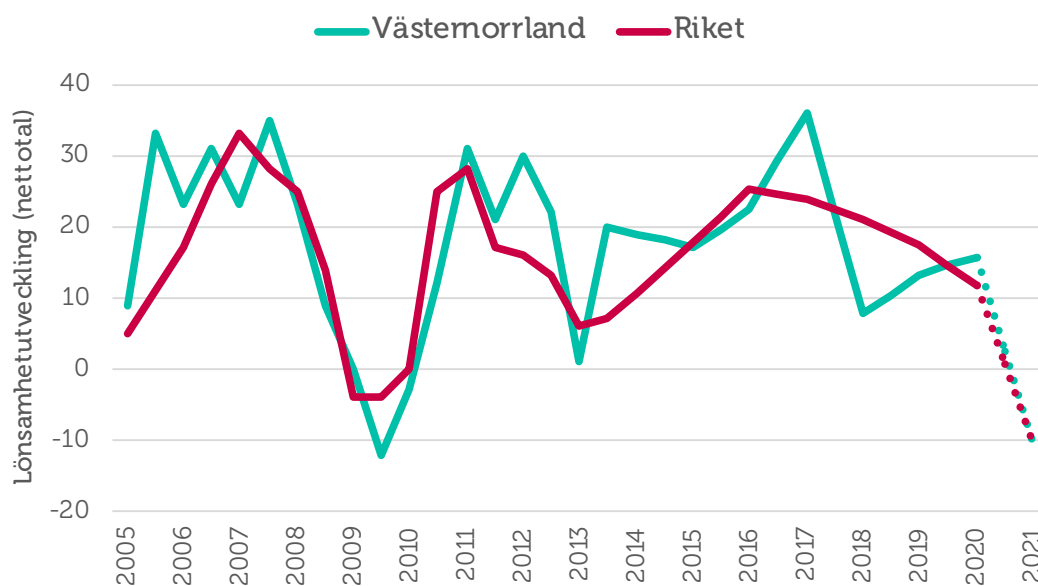
Lönsamhetsutvecklingen

Företagens möjligheter att växa genom investeringar och nyanställningar är delvis kopplat till lönsamhetsutvecklingen. Figur 8 visar att länets lönsamhetstillväxt återhämtat sig under de senaste två åren efter en kraftig avmattning under år 2018. I år är det andra året i rad som lönsamhetstillväxten har ökat, vilket resulterar i nettotalet 16 jämfört med 13 ifjol. 43 procent av företagen i länet har haft en ökad lönsamhet, medan omkring en fjärdedel upplevt att den minskat. Detta innebär att länets lönsamhetsutveckling är högre än rikssnittets nettotal 12.

På ett års sikt förväntas det sammanlagda nettotalet för lönsamheten bland Västernorrland läns företag minska till -11. Nettotalet för den förväntade lönsamheten ligger strax under riksgenomsnittets nettotal på -10. Bland företagen i länet tror 24 procent på en högre lönsamhet medan 35 procent tror att den blir lägre under det kommande året.

Förväntningarna på utvecklingen framöver speglar en stor osäkerhet om vilka effekter den pågående coronakrisen kommer att ha för svenska småföretag på sikt. Det rådande läget har skapat stora påfrestningar i såväl den svenska ekonomin som i världsekonomin och rörelsen i lönsamheten är tecken på hur även småföretagen påverkas av detta.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Västernorrlands län och riket 2005–2020

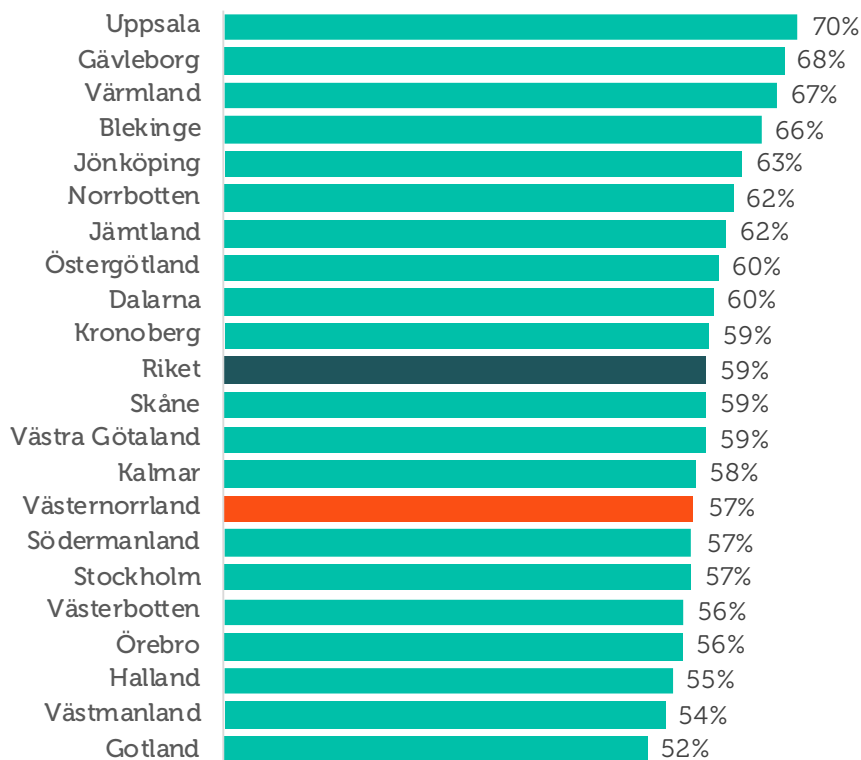
Företagens prisförväntningar

Företagens planer på eventuella prishöjningar ligger på en lägre nivå än ifjol. 31 procent av företagen i länet förväntar sig att deras försäljningspriser kommer att öka under det kommande året (ifjol 41 procent) medan cirka vart tionde företag tror att de kommer att minska under kommande tolv månader. Förväntningarna på prisutvecklingen bland länets företag ligger något över riksgenomsnittet, där 27 procent av landets företagare räknar med att kunna höja försäljningspriserna. Givet de negativa prognoserna för bland annat företagens omsättning och ordergång gör det svårt för företagen att höja sina priser.

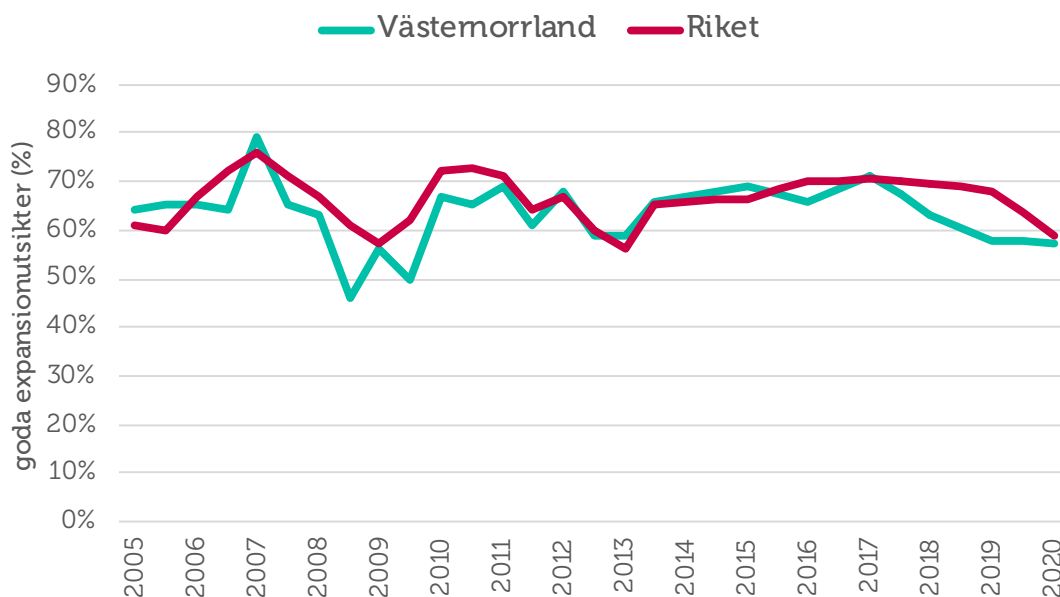
Expansionsutsikter och hinder för expansion

Företagen i Västernorrlands län ser sämre möjligheter för expansion än rikssnittet, se figur 9. 57 procent av länets företag uppger att de har goda utsikter att expandera på sikt, vilket är en snarlik nivå som ifjol (58 procent). I figur 11 ser vi att cirka nio av tio företag i länet vill växa.

Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2020

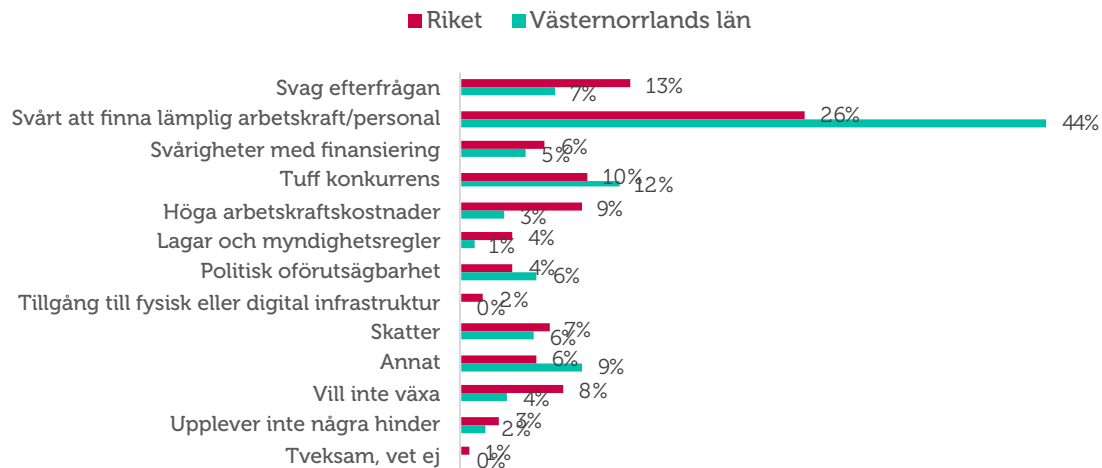

Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Västernorrlands län och riket 2005–2020

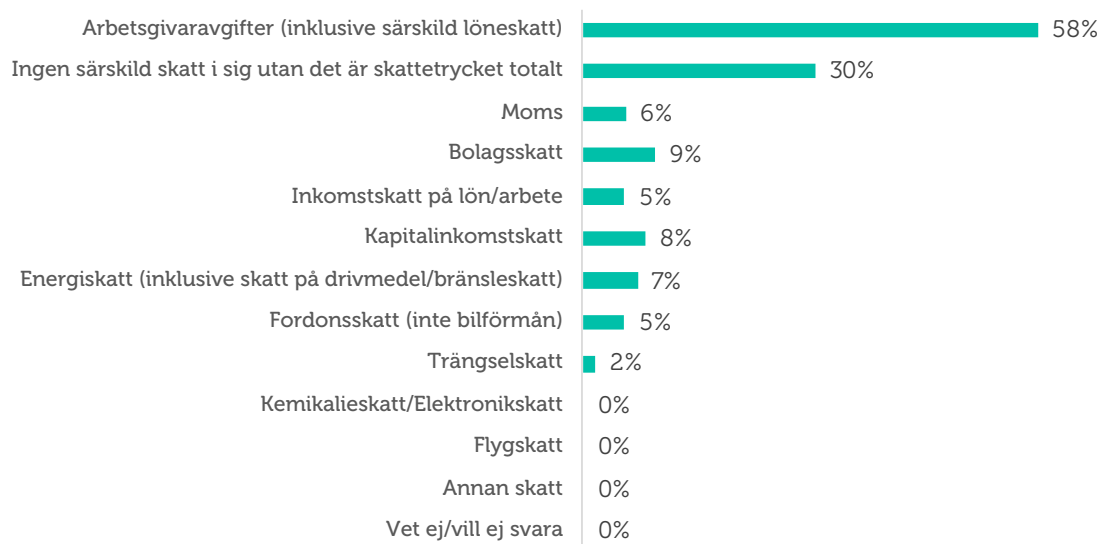
Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt största tillväxthindret bland länets företag. 44 procent av dem uppger detta som det enskilt största hindret för expansion. Ifjol var motsvarande andel 30 procent. Kompetensbristen är således fortsatt påtaglig i länet. Det finns flera orsaker till rekryteringssvårigheterna. Men i dagens konjunkturläge är det inte framför allt för höga lönekrav eller kostnaden för att anställa som skapar störst problem för företagen i länet. De största utmaningarna ligger i matchningen. Företagen hittar inte personer med rätt utbildning och erfarenhet.

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Västernorrlands län och i riket 2020 (procent)

Bland de företag som anger att skatter är ett tillväxthinder är det främst arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget, se figur 12. Till detta kommer även bland annat bolagsskatt och kapitalinkomstskatt. Bland företag uppger 30 procent att det totala skattetrycket snarare än någon särskild skatt i sig utgör hinder för tillväxt.

Figur 12 Du angav skatter som ett hinder för expansion, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

SLUTSATSER

Trots att tillväxttakten hade avtagit pekade småföretagens förväntningar inför 2020 på en fortsatt positiv konjunkturutveckling inom både tillverknings- och tjänstesektorn. Företagens högt ställda prognoser har dock inte införlivats under året, vilket tyder på att konjunkturläget mattats av avsevärt redan innan coronapandemin kraftigt började påverka det svenska näringslivet under mars 2020.

Företagens förväntningar på konjunkturutvecklingen de kommande tolv månaderna är nu mycket pessimistiska och tydligt påverkade av coronapandemin. I Västernorrlands län har konjunkturindikatorn minskat från fjolårets nettotal 41 till årets 35. Utfallet av årets konjunkturindikator blev lägre än vad länets företagare förväntade sig i fjolårets rapport, i vilken de trodde på en ökad tillväxttakt. Företagens förväntningar för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska, med prognos om en konjunkturindikator i nivå med 2008 – 2009 års ekonomiska kris.

De främsta hindren för företagens tillväxt är svårigheterna med att hitta lämplig kompetens, tuff konkurrens samt svag efterfrågan. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och i länet har omkring var tredje företag tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till att företagen tackat nej till order är återigen kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Sveriges små och medelstora företag finansierar välfärden. De har skapat fyra av fem nya jobb under de senaste decennierna och är motorn i svensk ekonomi. Inom loppet av några veckor har de kastats in i en av de djupaste och mest svåröverskådliga kriser vi upplevt i modern tid. I takt med att antalet företag som påverkas negativt blir fler, stiger arbetslösheten och utanförskapet ökar. Det kan få förödande konsekvenser för det svenska samhället. Förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande blir därför än mer avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Småföretagens tillgång till kompetens, kostnaden att anställa, samt incitamenten för företagande genom bland annat skattesystemets utformning och andra för konkurrenskraften viktiga frågor måste prioriteras, annars är risken att nyinvesteringar skjuts på framtiden och lågkonjunkturen cementeras.